

Goos Zwanikken, houtzagerij Van Dijk

HOUTEN HANDEL EN BOMEN VOL EMOTIE

Laren staat bekend als kunstenaarsdorp en als woonplaats van voornamelijk welstandige lieden. Dit Noordhollandse dorp heeft een redelijk rustiek karakter met een fraaie brink, dito aanpalende cafés en kenmerkt zich voorts door een in de regel aangename rust. Een prima plek om te wonen, te winkelen of simpelweg te flaneren, dus. Veel minder bekend is het feit dat er zich in het centrum van dit dorp een heuse houtzagerij bevindt. En dan hebben we het niet over kleinschalig gefröbel in een achteraf schuurtje; integendeel, we spreken over een professioneel bedrijf van imponerende omvang. Dat vraagt om tekst en uitleg.

Tekst: Sjoerd van der Plas

Foto's: Maarten Klijn

We vinden Houtzagerij Van Dijk aan de Zijtak in het centrum van Laren. Eenmaal door de poort is direct duidelijk waar men zich hier mee bezig houdt. Overal ligt hout, in de diverse staten van behandeling: boomstammen, gezaagde delen en finale planken. Het geheel ademt de sfeer van gezellige rommeligheid en authentiek ambachtswerk. De snepende zaaggeluiden onderstrepen het gevoel alsof een geavanceerde machine ons heeft teruggevoerd in de tijd. Eenmaal binnen in het goeddeels uit hout opgetrokken kantoor, verschaft eigenaar Goos Zwanikken direct duidelijkheid over de merkwaardige plek van zijn bedrijf.

OPVALLENDE LOCATIE

“Dit bedrijf is altijd op deze plek gevestigd geweest”, weet Zwanikken. “Maar dat was toen nog aan de rand van het dorp. Laren is eigenlijk om ons bedrijf heen gegroeid. Ik

heb het bedrijf in 1975 overgenomen van Lambertus van Dijk en zijn grootvader heeft het opgericht. Die was afkomstig uit Hoogland, kreeg een relatie met een Larense weduwe en heeft daarom hier zijn bedrijf opgezet. Dat was aanvankelijk een aannemerijs, maar daaruit hebben zich achtereenvolgens een timmerbedrijf, een houtzagerij en een houthandel ontwikkeld. Zoons en kleinzoons hebben die combinatie verder uitgebouwd. De voorlaatste fase was een combinatie van houtzagerij en –handel en een bedrijf waar meubilair voor grootkeukens werd gemaakt. En daar zijn tegenwoordig alleen de activiteiten in hout van over.” Zwanikken weet zich overigens te herinneren dat de gemeente Laren niet altijd enthousiast is geweest over de aanwezigheid van een dergelijk grootschalig bedrijf in haar centrum. “In het begin van de jaren zestig kreeg mijn toenmalige baas een vriendelijke brief van de gemeente. De strekking daarvan

was dat hij vriendelijk doch dringend werd verzocht om te zien naar een andere locatie. Daar heeft hij zich gelukkig niets van aangetrokken. Tegenwoordig liggen de zaken heel anders. De gemeente verzoekt ons om alsjeblieft niet te verhuizen. We veroorzaken geen overlast voor de buurt en we zijn daarnaast een van de laatste industriële bedrijven in de regio. En dat vinden ze klaarblijkelijk waardevol.”

STRENGE REGELS

Sinds de overname van het bedrijf in 1975 is de wet- en regelgeving voor dit type bedrijven aanzienlijk aangescherpt. En dan praten we over diverse terreinen, zoals de hinderwet, brandweervoorschriften, milieueisen en arboretgeving. Kortom, een complex geheel. “Daar hebben we op zich niet zo’n moeite mee. Veiligheid is iets dat absoluut voorop moet staan in een bedrijf als de onze. We

“Als je in Nederland een boom omhakt, ben je bijna een crimineel.”

“Een mooie boom kan me emotioneel raken.”

werken immers met zware zaag- en freesmachines en dus gelden er strenge veiligheidsvoorschriften. Als de wetgever dat niet zou voorschrijven, zouden we het zelf wel doen. Al die regels hebben ongetwijfeld hun nut, al heb ik bij sommige mijn twijfels. Zo heeft de arbeidsinspectie een van onze machines afgekeurd om redenen die me nu nog niet duidelijk zijn. We hebben jaren lang probleemloos met die machine gewerkt en nog nooit een probleem gehad. Merkwaardig genoeg mag een zelfstandige zonder personeel wel met zo'n machine werken. Die mag zijn handen er blijkbaar wel afzagen. Maar wij mogen er niet meer mee werken.” Zwanikken heeft zo zijn bedenkingen bij sommige regels. “We kregen hier nog niet zo lang geleden iemand van de Arbeidsinspectie en die vond dat we een beschermend hek om de bandzaag moesten plaatsen. Ik vroeg hem toen of dat net zo'n hek moest worden als we eerder om de verticale zaag hadden gemaakt.

Toen we vervolgens gingen kijken, vroeg hij mij wie dat had verordonneerd. Dat hek was namelijk eigenlijk niet nodig. Maar toen ik hem vertelde dat hij dat zelf vijf jaar eerder had gelast, mocht ik het toch niet verwijderen. Dan beginnen de zaken naar willekeur te rieken. Maar over het algemeen kan ik stellen dat die inspecteurs heel reële mensen zijn, waar we goed mee overweg kunnen. Ik ben per slot van rekening ook gebaat bij de veiligheid van mijn personeel.”

INTERNATIONAAL

Zijn hout betreft Zwanikken voor een belangrijk deel uit Frankrijk. Dat gebeurt deels via de veiling en deels via bekende toeleveranciers. “Het hebben van een goed netwerk is dus erg belangrijk. Ik heb onlangs nog meegemaakt dat ik samen met een klant een partij hout heb afgekeurd. We rijden daar vandaan en moeten wachten voor een

spoorwegovergang. Achter ons stopt een vrachtwagen van een relatie. Die weet ons te melden dat hij een vracht kant en klaar heeft liggen. Wij zijn gaan kijken en mijn klant bleek enthousiast. Ik heb die partij daar ter plekke gekocht en opgemeten. Was toch een levering van 350 kubieke meter. Daar kan ik heel blij van worden.”

De houthandel is compleet internationaal. “Dat zou je wellicht niet verwachten van een bedrijf in het centrum van Laren. Maar we verkopen vanuit Frankrijk rechtstreeks naar Portugal, Spanje, Duitsland, China, Vietnam, India en ga zo maar door. Dan praten we uiteraard over grote partijen. Daarnaast hebben we uiteraard ook klanten in Nederland: meubelmakers, botenbouwers, timmerfabrieken, orgelbouwers, makers van andere muziekinstrumenten. En tegenwoordig verkopen we ook veel aan tuinontwerpers; hout is blijkbaar weer populair in die branche.”

VERANDERINGSPROCES

In vroeger jaren struikelde je bijna over alle houtzagerijen in alle regio's van Nederland. “Allen al in het Gooi waren er talloze zagerijen. Stuk voor stuk kleine bedrijven die in de loop der jaren allemaal verdwenen zijn. Dat heeft uiteraard te maken met de opkomst van kunststoffen, maar ook met het veranderingsproces van de handel. Als je in Nederland een boom omhakt, ben je bijna een crimineel. Mensen willen bomen blijkbaar het eeuwige leven geven. En dat is natuurlijk onzin, want een boom heeft ook een levenscyclus. Het hakken van bomen is helemaal niet verkeerd, mits je maar herplant. Dat soort heersende opvattingen heeft er mede voor gezorgd dat de handel zich buiten de landsgrenzen heeft verplaatst.” Zwanikken heeft die ontwikkeling van dichtbij meegemaakt. “In de beginperiode moest ik natuurlijk wel een kennisach-

terstand wegwerken. Ik was per slot van rekening opgeleid als boekhouder en van hout wist ik niet veel. Ik ben een paar cursussen gaan volgen, maar het meeste heb ik geleerd door te luisteren. Te luisteren naar ‘oude rotten’ in het vak. Op die manier kom je ongelooflijk veel te weten. Je moet uiteindelijk aan een boom kunnen zien of die geschikt is voor de uiteindelijke functie. De ene boom kan dus geschikt zijn voor een stoel, maar totaal ongeschikt als orgelpijp. De kennis en ervaring doe je op in de praktijk. Uitdrukkelijke voorwaarde is wel dat je een bepaald soort liefde voor het product hout hebt. Een mooie boom kan me emotioneel raken; daar kan ik heel blij van worden. Natuurlijk heb ik oog voor de handel, maar er zijn bomen waarvan ik het niet zou kunnen verdragen dat ze omgehakt zouden worden. In die zin zou je kunnen stellen dat zelfs een houthandelaar een natuurmens moet zijn.

